

Netværksgrupper for anbragte børn og unge og deres plejefamilier

Evaluering, 2023

CAFA, Center for afklarende og forebyggende socialt arbejde

Susanne Katz

Indholdsfortegnelse

<u>Indhold</u>	<u>Side</u>
Tak til deltagerne	2
Indledning	3
Erfaringer med netværksgrupper i CAFA	
Fokus i denne rapport	
Generelt om projektet	5
Projektets formål	
Målgrupper	
Konkrete mål	
Netværksgruppen for børnene og de unge	6
Metoder	
Konkrete aktiviteter i gruppen	
Børnene og de unge er udsatte og sårbare	7
De har anbringelsen til fælles	
De har også mere til fælles	
De er meget udsatte under deres anbringelse	
At føle sig som del af et fællesskab	
Mentorenes rolle	9
Formålet med at inddrage mentorer	
Mentorrollen, udvalgte temaer	
Betydningen af børnenes og de unges kommunikationsformer	11
Nye muligheder og begrænsninger	
Mulige scenarier	
Netværksgruppen for plejeforældre	13
Metoder	
Rekruttering af deltagere	
Plejeforældrenes engagement	
Temaer	
Målopfyldelse	

Tak til alle deltagere!

Det er jo afgørende, at for gennemførelsen af et projekt, at der er midler til det. Dette projekt er støttet af Socialstyrelsen med midler fra "ansøgningspuljen til netværk til anbragte børn og plejefamilier". Midlerne blev udmeldt i 2018, men først senere udmøntet. Projektet blev derefter udsat på grund af Covid 19 mv. og projektperioden blev forlænget, fordi det var vanskeligt at få gang i projekter efter Covid. Det kom til at løbe i perioden 1.3.2020 – 31.8.2023.

CAFA siger tak for midlerne og tilliden til, at vi kunne gennemføre projektet!

Det er også helt afgørende for gennemførelsen af et projekt, at der er deltagere, der vil være med! CAFA har i mange år været så heldig, at børn og unge har ønsket at være med i de projekter og netværksgrupper, som vi har startet.

Det har også været tilfældet i dette projekt, hvor **børnene og de unge** har deltaget med engagement og energi! Vi vil gerne sige jer tak for jeres deltagelse og for, at I (igen) har lært os noget vigtigt om, hvordan det er at være anbragt udenfor hjemmet! Vi vil forsikre jer om, at vi vil bruge den viden til fordel for andre børn og unge.

Der har i dette projekt deltaget **mentorer** - altså tidligere anbragte unge voksne - som har lagt et stort stykke frivilligt arbejde i projektet for at støtte de aktuelt anbragte børn og unge. Vi vil gerne sige dem en særlig tak for deres indsats!

Vi vil også sige en stor tak til jer, **plejeforældre**, der har deltaget i projektet på trods af jeres mange opgaver og travle hverdag!

Og en tak til **medarbejderne i CAFA**, som har gennemført projektet med følgende funktioner:

Tina Bjørn Olsen, projektleder og supervisor

Kim Kammer og Anne Katrine Sjørsløv Nielsen, konsulenter i netværksgruppen for børnene og de unge

Margretha Poulsen, konsulent i netværksgruppen for plejeforældre.

På CAFAs vegne

Susanne Katz

Evaluering af projektet

Netværksgrupper for anbragte børn og unge og deres plejefamilier

CAFA, 2020 – 2023

Indledning

Denne evaluering er relativ kort og bygger på den løbende erfaringsopsamling, der har fundet sted sammen med CAFAs projektleder samt de konsulenter, der har deltaget i projektet. Der er videre gennemført interviews af børnene og de unge i projektet. Børnene og de unge har langt hen ad vejen givet udtryk for de samme vurderinger af gruppedeltagelsen, som andre unge i forbindelse med tidligere evalueringer har givet udtryk for. Deres udsagn er derfor ikke uddybet i evalueringen, men der henvises for uddykning til de tidligere evalueringer (nævnes nedenfor). Der er ligeledes gennemført interviews med de mentorer, som har medvirket i projektet. Deres erfaringer og vurderinger er inddraget i evalueringen.

Erfaringer med netværksgrupper i CAFA

CAFA har arbejdet med en række forskellige målgrupper af børn og unge i netværksgrupper uafbrudt i mere end 25 år, som er beskrevet og evalueret i bl.a. følgende rapporter:

”Tilsyn og støtte gennem netværksgrupper, potentialer, dilemmaer, perspektiver” v. Hanne Warming fra 2004. Dette projektarbejde fandt sted i perioden 2000-2003 og omfattede en netværksgruppe for anbragte børn og unge, en gruppe for deres plejeforældre og en gruppe for deres forældre.

”Netop – efterværnsgruppe for unge mellem 16-23 år, en beskrivelse af metoder” v. Susanne Katz fra 2005. Denne rapport beskriver CAFAs metoder, som de er anvendt i alle CAFAs netværksgrupper med forskellige målgrupper.

”At bryde ensomheden ved at tale med andre” v. Birgitte Schjær Jensen fra 2010, omhandlede en samtalegruppe for unge med selvskade.

”På vej - unge med psykisk sygdom i arbejde eller uddannelse” v. Susanne Katz fra 2014. Et metodeudviklingsprojekt til støtte for unge med psykisk sygdom mhp. at hjælpe dem i gang med uddannelse eller arbejde.

”Er børns overvægt et kostproblem?” v. Susanne Katz fra 2017. Denne rapport beskriver et projektarbejde omkring børn med overvægt og deres familier og omfattede en netværksgruppe for børnene.

Alle rapporter kan findes på CAFAs hjemmeside eller kan rekvireres ved henvendelse til CAFA.

Fokus i denne evaluering

I denne rapport har vi fokuseret på forskellige emner vedr. børnene og de unges deltagelse i netværksgruppen, som kan belyse baggrunden for, at de befinder sig så godt i gruppen. Desuden berører vi temaer omkring mentorernes rolle i gruppen, og endelig fokuserer vi på børnene og de unges kommunikation, der har ændret sig over årene og giver nye udfordringer for de voksne. Der er ikke tale om en dybtgående behandling af temaerne, men vi peger på nogle vigtige områder, som med fordel kan være opmærksomhedspunkter fremadrettet.

Generelt om projektet

Projektets formål

Projektets overordnede formål var at etablere et netværk for hhv. anbragte børn og unge og deres plejefamilier. For børnene og de unges vedkommende var det grundlæggende formål at styrke deres selvfølelse og sikre dem samspil og dialog med ligestillede samt de voksne konsulenter. For plejeforældrene var det grundlæggende formål at tilbyde dem samspil og dialog med andre plejeforældre samt professionelle om deres opgave som plejefamilie.

Målgrupper

Målgruppen var drenge og piger mellem 12- 16 år, som var anbragt i en plejefamilie (eller på et opholdssted). Kriterium for optagelse var, at børnene og de unge kunne få et udbytte af at indgå i en gruppe. Der blev lagt vægt på en hensigtsmæssig fordeling på køn og alder samt, at det var frivilligt for barnet eller den unge at deltage.

Den anden målgruppe var plejeforældrene til de anbragte børn og unge. Et barn eller ung kunne optages og/eller fortsætte i netværksgruppen, selv om dets plejeforældre ikke ønskede at deltage eller udgik af plejeforældre-netværksgruppen.

Konkrete mål

For de anbragte børn og unge var der følgende mål for deres deltagelse:

- At styrke deres selvværd og selvfølelse.
- At mindske deres ensomhedsfølelse og tilbyde samvær med andre i samme situation samt skabe mulighed for at opnå venskaber.
- At styrke deres indsigt og forståelse for deres situation, styrke deres selvstændighed og kompetencer til at give udtryk for deres holdninger og synspunkter.
- At sikre, at de møder en grundlæggende anerkendelse og ikke mødes med krav om forandring.

For plejeforældrene var der følgende mål for deres deltagelse:

- At give dem mulighed for at opnå kontakt og fællesskab med andre plejeforældre og dermed mulighed for at få dialog med ligestillede mhp. at reflektere over deres rolle som plejeforældre.
- At tilbyde professionel facilitering af møderne samt faglig viden og supervision som supplement til deres egne erfaringer.

Netværksgruppen for børnene og de unge

Metoder

Netværksgruppen for de anbragte børn og unge mødtes ca. 1 gang om måneden i 3-4 timer. Her blev der lagt vægt på kommunikations- og dialogfremmende aktiviteter. De væsentligste metoder i arbejdet var følgende:

- Etablering af et fortroligt rum i gruppen.
- Inddragelse af gruppens erfaringer og holdninger til støtte for den enkelte.
- Anerkendelse og accept for den, man er, uden krav om forandring.
- Respekt og anerkendelse af den enkeltes grænser og begrænsninger.
- Vende negativt til positivt, f.eks. tillægge værdi til særlige kompetencer.
- Inddragelse i planlægning af gruppens aktiviteter og i løsning af alle problemer, der måtte opstå blandt deltagerne. Gruppen anvendes herved som øve-rum for kommunikation og adfærd.
- Inddragelse i alle skridt, der evt. tages i forhold til et barn eller ungs personlige situation (f.eks. hvis der bliver behov for underretning eller anden formidling af dets problemstillinger).
- Tur med overnatning 1 gang årligt mhp. at styrke sammenhold og relationer blandt deltagerne.

Konkrete aktiviteter i gruppen

- Madlavning, borddækning, spisning og oprydning.
- Snak ved bordet om tilfældige eller planlagte emner.
- Indendørs aktiviteter som f.eks. bordfodbold, Playstation, Uno, Klodsmajor mv. og aktiviteter som f.eks. tegning, se landskamp, Panel (CAFA og Monopolet)¹, fotografering, se film, Lær hinanden at kende- lege, pakkeleg, Halloween.
- Udendørs spil og leg som f.eks. fodbold, bordtennis, dåseskjul, rundbold mv. - gåture, på skatebane, bål og snobrød mv.
- Restaurantbesøg, biograf, gokartkørsel, bowling.
- 2 dages udflugt/ophold.

Alle aktiviteter tilrettelægges konkret ud fra 2 formål: Det skal være sjovt og rart, og det skal foregå på en måde, der understøtter fællesskab og dialog.

Det skal nævnes, at det altid er frivilligt, om børnene og de unge vil deltage i konkrete aktiviteter i CAFAs grupper. Der kan være individuelle grunde til, at nogle børn og unge ikke ønsker at deltage i konkrete aktiviteter, som er meget udfordrende for dem, og de vælger måske at se på. Det er et fast princip, at der ikke lægges pres på børnene og de unge om at deltage i aktiviteter, som de f.eks. er bange for, er usikre på eller har modstand imod. Selv om man kan komme styrket ud af at overvinde sin angst/ modstand, så anser vi det også for vigtigt, at børn, som f.eks. har været udsat for overgreb, mobning og lignende, mærker, at deres grænser respekteres, og at de lærer, at man kan sige fra overfor gruppepres.

---

¹ Konsulenterne har anvendt radioprogrammet "Mads og Monopolet" som forlæg for at skabe dialog. Metoden bruges både i netværksgrupper og ved andre arrangementer. Nogle deltagere melder sig til at sidde i et panel, der svarer på spørgsmål fra de andre/salen. Enten stilles spørgsmålene direkte – eller der udarbejdes skriftlige spørgsmål, som udtrækkes og læses op, og som dermed er anonyme. Der kan ske udskiftning i panelet undervejs.

Børnene og de unge er udsatte og sårbare

De har anbringelsen til fælles

Børnene og de unge deltog i netværksgruppen på baggrund af den fælles situation, at de alle var anbragte udenfor hjemmet. Dette giver en følelse af fællesskab og genkendelighed. Det ved vi fra mange evalueringer (se tidligere). Også børnene og de unge i denne gruppe støttede hinanden i de temaer og problemstillinger, som opstod under deres anbringelse. Eksempelvis:

- Flere af børnene og de unge havde brudte plejeforhold bag sig, og en af de unge ønskede ikke at blive boende i sin aktuelle plejefamilie og blev flyttet til et nyt anbringelsessted, mens hun deltog i gruppen.
- Temaer om, hvordan det er at bo i en plejefamilie, blev drøftet.

De har mere til fælles

Der er tale om børn med særlige vanskeligheder, som befinder sig i usikre sociale situationer, og som må betegnes som meget sårbare. Børnene og de unge har ofte omsorgssvigt og traumatiske oplevelser forud for deres anbringelse, og de viser og beskriver ofte særlige vanskeligheder som spiseforstyrrelser, meget vanskelig skolegang med indlæringsvanskeligheder og mobning, sociale vanskeligheder mm. Eksempler:

- Flere af børnene og de unge fortalte om vold som baggrund for deres anbringelse. Dette affødte bl.a. en dialog om tillid/manglende tillid til voksne.
- De fleste af børnene og de unge havde skoleproblemer, herunder erfaringer med at blive mobbet, hvilket blev rejst i gruppen.
- Også andre særlige vanskeligheder blev rejst, f.eks. spiseforstyrrelser og sociale vanskeligheder.

De er også meget udsatte under deres anbringelse

Det er karakteristisk og bemærkelsesværdigt, at børnene i CAFAs grupper (både anbragte børn og unge samt andre målgrupper) hyppigt ses at komme ud for hændelser, som er vanskelige, belastende og dybt alvorlige, herunder også i den periode hvor de deltager i gruppen. Dødsfald, overgreb, vold, sammenbrud i anbringelser og lignende sker løbende for børnene.

Dette kan give et indtryk af, hvor stor en betydning en netværksgruppe for anbragte børn har. Ikke alene fordi de føler et fællesskab på baggrund af deres anbringelse, men også fordi de er fælles om at opleve aktuelle traumatiske hændelser og virkninger af deres særlige vanskeligheder. Eksempler:

- Flere børn oplevede vold eller overgreb, mens de deltog i gruppen.
- To børn oplevede, at en af deres plejeforældre kom ud for uheld/blev syg og indlagt.
- Et barns far døde i perioden.
- Problemstillinger med samvær med forældre, f.eks. flyttede et barns far til udlandet, hvorfor samværet ændrede sig væsentligt.

Dertil kommer, at børnene delte "almindelige" emner, som er relevante for deres alder. Almindelige emner bliver dog også ofte også vinklet ud fra deres udsatte position. Eksempler:

- Deling af videoer af andre.
- Snapchat med ældre mænd.

- Hvor skal man holde jul.
- Kontakt med søskende.
- Kæresteforhold, kys, seksualitet.

Det kendte tema om gode og dårlige oplevelser med sagsbehandlere blev også delt.

At føle sig som en del af et fællesskab

Det er i andre evalueringer (se henvisninger på side 3) beskrevet af børn og unge, at netop deltagelse i en netværksgruppe betyder mindre ensomhed og mere tilhørsforhold, fordi deltagerne i gruppen har fælles baggrunde, oplevelser, traumer mv., hvorfor børnene ikke behøver at forklare så meget, men de føler sig umiddelbart forstået. Børnene får erfaringer med at åbne sig om ting, som de ikke tidligere har fortalt andre om og får dermed en oplevelse af at kunne være sig selv. Dette understøttes ved, at der ikke findes nogen mål for udvikling eller ændring af adfærd i forbindelse med at deltage i gruppen, men at den enkelte anerkendes for at være sig selv/som pågældende er. Dette er et afgørende punkt for anbragte børn og unge, som i de fleste af de sammenhænge, de indgår i, stilles overfor mål og krav om udvikling, adfærdsændring mv., bl.a. i handleplaner.

I denne gruppe fremgik det fra nogle af børnene og de unge bl.a. på denne måde:

"Det er hyggeligt hver gang, og man bliver lidt afhængig."

"Der er et fællesskab i gruppen."

"Man føler, at man har en lille connection, fordi man har gennemgået noget af det samme."

"Man føler lidt, at man er besties."

Mentorernes rolle

Formålet med inddragelse af mentorer

CAFA startede den første netværksgruppe for anbragte børn og unge i 2000, og mange af de børn og unge, der har deltaget i grupperne, er blevet voksne. I 2014 startede nogle af de unge voksne tidligere anbragte en netværksgruppe, **FUTA – Foreningen for unge tidligere anbragte**. De unge ønskede at bevare deres fællesskab – og de har siden fastholdt engagementet og mødes stadig ca. en gang om måneden og støtter hinanden. Der er løbende optag i foreningen. FUTA har desuden været støttende for aktuelt anbragte børn og unge, bl.a. via foredragsvirksomhed og som mentorer.²

CAFA gennemførte i 2011-2012 et projekt, hvor vi afprøvede en model med mentorer, som støttede aktuelt anbragte børn og unge i en netværksgruppe. Mentorerne indgik i arbejdet i netværksgruppen som frivillige. I projektet blev mentorbegrebet brugt i en lidt utraditionel form, da der var tale om en "flere til flere" relation, og altså ikke i en en-til-en relation, som ellers ofte er tilfældet ift. mentorbegrebet.

Dette projekt blev evalueret i 2013. Rapporten:

"Mentorprojekt – frivillig støtte til anbragte unge i netværksgruppe" v. Birgitte Schjær Jensen.

Den kan findes på CAFAs hjemmeside eller indhentes ved henvendelse til CAFA.

Resultatet af evalueringen viste, at mentorordningen havde en positiv effekt for både de unge og mentorerne. Mentorernes frivillige støtte hjalp nogle af de unge anbragte på en måde, som de ikke hidtil havde haft adgang til. Mentorernes tilstedeværelse blev af de unge oplevet som en særlig voksen støtte i en vanskelig tid som teenager under et anbringelsesforløb. De unge oplevede støtten som konstruktiv og meningsfuld, fordi den var troværdig og oprigtig, og fordi mentorerne selv havde erfaringer med livsvilkårene som anbragt. Projektet viste samlet set, at voksne tidligere anbragte har noget særligt og betydningsfuldt at give til unge anbragte. For mentorerne betød det frivillige arbejde en oplevelse af, at de kunne give andre mennesker noget værdifuldt qua egne livserfaringer med vanskelige opvækstvilkår. De fik også nye refleksioner på deres egen baggrund.

Disse erfaringer var grundlaget for, at CAFA valgte at spørge FUTA, om nogle derfra havde mulighed for og ønske om at indgå i den aktuelle gruppe som mentorer, hvilket de var positive overfor. Der har således indgået 2 mentorer i arbejdet med netværksgruppen.

Mentorerne repræsenterer en alternativ voksen støtte, som kan give de unge andre erfaringer med voksne, end de er vant til. Mentorerne har egne erfaringer, som de kan bidrage med, og de kan på baggrund af deres egne erfaringer på linje med de unge selv umiddelbart forstå, hvad de unge taler om. De kender f.eks. også til uhensigtsmæssige handlinger og adfærd, som de unge kan være i fare for at udleve, og de kender til problemstillinger, som opstår for børnene og de unge. Mentorerne beskriver, at børnene og de unge ofte ikke behøver at sige eller forklare så meget, fordi begge parter har prøvet det – og mentorerne forstår bedre end andre voksne, hvad man som anbragt står i. Det skaber hurtigt en tillid og en åbenhed.

Mentorrollen som en "flere til flere" relation – altså forstået sådan, at de to mentorer indgik i relationen til alle de unge i gruppen – de var altså ikke knyttet til enkelte unge – fungerede fint. Samtalen og dialogen mellem de unge og mentorerne har både fungeret på gruppeplan, i mindre grupper og individuelt.

² Se nærmere om FUTA på Facebook- <https://www.facebook.com/ChanceChangers/>

Mentorrollen, udvalgte temaer

I interviews med konsulenter og mentorer fremkom bl.a. følgende temaer:

- Der kan forekomme situationer, hvor det kan være svært for en mentor at befinde sig imellem børnene og de unges og konsulenternes forventninger. Konsulenterne kan i nogle situationer have forventninger om, at mentoren skal være et forbillede for børnene og de unge, mens børnene og unge kan forvente, at mentoren skal tage deres parti, når de er kommet ud i en vanskelig problemstilling. Mentorerne er indtænkt i projektet i rollen som "sig selv", og når de indtager den rolle, vil de uvægerlig komme i nogle situationer, hvor enten børnene og de unge eller konsulenterne kunne ønske sig en anden tilgang. Der har i den konkrete gruppe været en episode, hvor en mentor følte sig irettesat af konsulenterne, en situation der først blev opløst efter nogen tid, da fornemmelsen af, hvor meget det betød for mentoren, ikke blev opfattet af konsulenterne fra start. Mentorerne har beskrevet, hvor vigtigt det er, at tilbagemeldinger sker med indlevelse, og at eventuelle misforståelser bliver udredt hurtigt.
- Det er erfaringen, at mentorerne naturligvis bidrager med noget forskelligt, fordi de er forskellige mennesker. Det kan være vigtigt, at dette italesættes, så den enkelte mentor kan føle sig værdsat i sin rolle og ikke behøver at sammenligne sig med andre. De to mentorer i denne gruppe havde meget forskellige roller ift. børnene og de unge, hvilket fungerede godt for dem begge.
- Motivationen hos mentorerne byggede i høj grad på deres egne positive oplevelser med mentorer under deres anbringelse. De følte, at de kunne bidrage med noget til aktuelt anbragte børn og unge, som kan være vigtigt for dem. De beskriver, at de bl.a. bidrog ved være et eksempel på, at man godt kan komme til at fungere godt og få et godt liv, selv om man har været anbragt. De beskriver ligeledes, at de kunne beskrive for de unge, at de selv har prøvet at gøre nogle uhensigtsmæssige ting eller træffe uhensigtsmæssige valg og alligevel er kommet videre og ud af et problem.
- Det er væsentligt, at mentorerne bliver "klædt på til opgaven", så de føler sig godt tilpas i deres rolle. Det omfatter bl.a.:
  - En grundig introduktion til opgaven
  - et godt samarbejde mellem mentorerne og mellem mentorerne og konsulenterne
  - mulighed for en løbende sparring

Mentorerne er blevet spurgt, om de kunne ønske at være med til de møder samt den supervision, som konsulenterne modtager, og de beskriver, at de helst vil have konkret supervision ved behov og helst her og nu i forbindelse med behovet. De har også af praktiske årsager svært ved at deltage i en mere omfattende mødevirksomhed. Her skal der være opmærksomhed på, at der er tale om et frivilligt arbejde, og mentorerne har deres almindelige arbejde eller uddannelse som deres primære fokus.

Betydningen af børn og unges kommunikationsformer

Nye muligheder og begrænsninger

I de seneste netværksgrupper for børn og unge, som CAFA har drevet, har konsulenterne oplevet, at børnene og de unges indbyrdes kommunikation har ændret form. Tidligere havde børnene og de unge for nogle vedkommende SMS-kontakt, og for nogle gruppers vedkommende blev der oprettet en Facebook-gruppe, hvor både deltagerne og konsulenterne lagde indslag op. Nogle børn og unge så hinanden udenfor netværksgruppen, fordi de udviklede et venskab, som de også ønskede at dele udenfor gruppen, eller fordi de kendte hinanden i forvejen.

I de seneste grupper har de unge kommunikeret på andre platforme f.eks. TIKTOK, WhatsApp, Snapchat og mange flere. Her opretter de unge kontakt uden de voksnes medvirken og deltagelse. Det er helt naturligt for børnene og de unge, da de er vant til at kommunikere med andre på disse platforme i forvejen. Det giver børnene og de unge muligheder for en langt større autonomi og selvbestemmelse.

Det stiller konsulenterne i en ny rolle. F.eks. har det tidligere været konsulenterne, der modtog afbud og andre beskeder fra børnene og de unge, og de kunne starte netværksgruppemøderne med at informere deltagerne. Nu er det børnene og de unge, der får afbud og beskeder og kan informere konsulenterne ved mødets start eller på andre tidspunkter. Nogle gange har børnene og de unge truffet aftaler om noget, de gerne ville foretage sig på netværksmødet, som kan komme på tværs af konsulenternes planlægning.

Det har også betydning for den dialog, der foregår på møderne. Tidligere kunne konsulenterne planlægge dialoger på møderne – hvor børnene og de unge sammen med konsulenterne kunne debattere et emne/tema. Nu foregår dette også, men samtidig foregår der ofte en dialog mellem børnene og de unge på en digital platform under mødet, som konsulenterne ikke er en del af.

Det skal nævnes, at mentorerne har valgt forskelligt i forhold til kommunikationen – hvor den ene mentor valgte at være på de forskellige platforme, mens den anden mentor ikke deltog.

Mulige scenarier

I CAFA har denne situation været drøftet, og flere mulige scenarier har været debatteret, f.eks.:

- Skal konsulenterne deltage på den/de platforme, hvor de unge befinder sig?
Fordele: Konsulenterne kan deltage i debatten og kan følge med og støtte ved problemstillinger.
Problemer: Konsulenterne får et meget stort kommunikationsapparat at medvirke i, og som mentorerne har gjort opmærksom på, så opretter børnene og de unge løbende nye fora, og de vil også oprette nye fora, hvis de skulle ønske et forum uden voksendeltagelse.
- Skal man indføre mobiltelefon- frie netværksgruppemøder?
Fordele: Man kan forestille sig en mere samlet gruppedialog, hvor alle børn, unge og voksne kommunikerer her og nu i personlig form.
Problemer: CAFA er grundlæggende modstander af forbud, og forbud mod mobiltelefoner tager sigte på at vende tilbage til "de gode gamle dage" og forholder sig ikke til nye muligheder.
- Skal konsulenterne se på kommunikationen med nye øjne?
Fordele: Børnene og de unge har med de nye kommunikationsformer fået en større mulighed for at kommunikere direkte med hinanden uden voksnes støtte. Det giver dem meget større muligheder

for at vælge, hvad og med hvem de vil kommunikere. Det giver dem større mulighed for "u-censureret" at give udtryk for deres holdninger. Det giver dem mindre afhængighed af voksne og større selvstændighed.

Problemer: Der kan udvikle sig en kommunikation, som kan være til skade for nogle af børnene og de unge. Der kan ske mobning, overgreb mv., som ikke kommer til de voksnes kendskab, og som nogle børn dermed kan komme til at gå alene med.

CAFAs foreløbige afklaring går i retning af, at der i fremtidige netværksgrupper bør gøres en indsats for at forebygge problemer i kommunikationen. Det kan blandt andet gøres ved følgende tiltag:

- At de voksne så vidt muligt deltager i de fora, som den enkelte netværksgruppe opretter og kommunikerer i.
- At give information til plejefamilier, forældre eller andre voksne, som i den konkrete situation tager vare på børnene og de unge, om, at de unge i netværksgrupper også ofte tager initiativ til direkte kommunikation på diverse platforme samt informere om, at konsulenterne ikke nødvendigvis deltager eller overvåger denne kommunikation. Dette vil give plejeforældre og forældre mulighed for at følge børnenes kommunikation på samme måde, som de i øvrigt evt. gør i hverdagen.
- At sikre en dialog med børnene og de unge om fordele og ulemper ved de kommunikationsformer, som de vælger. Herunder tage initiativ til en indledningsvis og løbende kommunikation og dialog med børnene og de unge i netværksgruppen om, hvordan de kommunikerer, herunder f.eks. hjælpe dem med at formulere etiske retningslinjer for kommunikationen. Det bør også stå klart for børnene og de unge, at de har mulighed for og bør kontakte de voksne, hvis de oplever ubehageligheder i forbindelse med kommunikationen, samt hvordan dette konkret kan gøres. De voksne bør være årvågne, være proaktive og evt. gribe ind med støtte og dialog. Det skal nævnes, at der i alle netværksgrupper tages initiativ til løbende dialoger mellem børn og voksne om formålet med deltagelsen i gruppen, hvordan fællesskabet kan styrkes og drillerier og mobning undgås osv. Det er normalt, at børnene fra starten betragter gruppen som et fristed, hvor de netop ikke oplever drillerier, mobning og udstødelse, som de ellers har erfaringer med i deres liv i øvrigt. Kommunikation og dens former bør indgå som en naturlig del af disse dialoger.
- Konsulenterne har en faglig opgave i at finde nye veje i deres kommunikation med børnene og de unge i netværksgrupper (og i andre sammenhænge). Det kan blandt andet gøres ved at tilrettelægge og inddrage andre kommunikationsformer i samtaler, dialog og kontakt udover den personlige samtale i gruppen.

Der ligger en stor og spændende opgave foran CAFA og konsulenterne på dette område, og det ville være i fokus i fremtidige forløb med netværksgrupper.

Netværksgruppen for plejeforældre

Metoder

Netværksgruppen for plejeforældre mødtes ca. 1 gang om måneden i 3-4 timer, og det foregik samtidig med, at børnene mødtes. Det var dog, som det vil fremgå nedenfor, først efter en periode, at det kom til at fungere. De væsentligste metoder i gruppearbejdet var:

- Etablering af et fortroligt rum i gruppen.
- Facilitering af debatter af rejste temaer fra deltagerne.
- Generelle oplæg og supervision.
- Bringe relevante temaer og spørgsmål opsamlet fra netværksgruppen for børn og unge til debat hos plejeforældrene.
- Støtte til gruppen ift. evt. at gennemføre andre aktiviteter ud fra deltagernes ønsker samt støtte til evt. i videreførelse af gruppen efter projektperiodens afslutning, hvis ønsket.

Rekruttering af deltagere

Det var generelt vanskeligt at rekruttere deltagere til gruppen.

Det var hensigten, at gruppen skulle bestå af plejeforældrene til de børn og unge, der deltog i netværksgruppen for børnene og de unge. Det var dog ikke muligt at få koordineret. Alle plejeforældre til de visiterede børn og unge blev tilbudt deltagelse i netværksgruppen for plejeforældre, men kun 2 plejefamilier ønskede det. De 2 havde dog svært ved at møde op samtidigt, hvorfor det ikke lykkedes at få i gang. CAFA besluttede at prioritere børn- og ungegruppens igangsættelse og valgte således at igangsætte denne, uanset at plejeforældregruppen ikke kunne starte.

Da CAFA under alle omstændigheder ønskede at få en plejeforældregruppe i gang, besluttedes det at af-søge plejeforældre bredere og uden betingelse af, at deres plejebørn skulle deltage i netværksgruppe, og der var herefter 10 plejeforældre, der tilmeldte sig.

Gruppen blev igangsat og fungerede fra november 2021 til afslutningen af projektet. Der har været afholdt 7 gruppemøder med ca. 3-4 måneders interval. I starten mødte mange op, men i midten af projektet dalede interessen, hvilket fik CAFA til at indføre tilmelding til gruppemødet. Det gjorde, at flere igen mødte op, og ved afslutningen ønskede gruppen at fortsætte uden deltagelse af konsulenter fra CAFA. De fik lov til at låne CAFAs lokaler til mødested.

Plejeforældrenes engagement

Ved møderne viste de deltagende plejeforældre et stort engagement. Ved nogle gruppemøder havde nogle deltagere et meget stort behov for at tale om en konkret problemstilling, og der var et tydeligt behov for at dele nogle problemer og hændelser med ligestillede.

Det skal også fremhæves, at de deltagende plejeforældre havde og udtrykte stor forståelse for hinanden, ligesom de kunne udfordre hinanden på en god og befordrende måde.

Temaer

De temaer, situationer og hændelser, der blev taget op i netværksgruppen, viser noget om de svære problemstillinger og mange dilemmaer, som plejeforældre står overfor. Her skal nævnes eksempler på disse:

- Vanskeligheder og dilemmaer i samarbejde mellem plejeforældre og forældre, herunder grænsesætning.
- Vanskeligheder i samarbejdet med kommuner.
- Plejeforældrenes følelse af manglede overskud til deres egne børn.
- Plejeforældrenes følelser, når de bliver afvist eller "anklaget" af deres plejebarn.
- Særlige udfordringer i plejeforhold med børn med anden etnisk baggrund end dansk.
- Hjemgivelse af et plejebarn.
- Opsigelse af plejeforhold.
- Plejeforældres håndtering af udadreagerende børn.
- Plejeforældres situation, når de elsker deres plejebarn som deres eget.
- Udbrændthed som plejeforældre.

Det ses alene i emnerne, at der er mange følelser på spil hos plejeforældrene. Dette beskriver måske netop, hvorfor der kan være et behov for at tale med ligestillede. De deltagende plejeforældre gav da også udtryk for, at de fik meget ud af at mødes med hinanden.

Når det var vanskeligt at rekruttere, og der i øvrigt var mange afbud – samtidig med, at plejeforældrene gav udtryk for, at de fik meget ud af møderne, så kan der måske ligge en forklaring i, at plejeforældre ofte har opgaver med mange aftaler i kalenderen, og det kan være vanskeligt netop at prioritere sine egne behov for at få støtte i udfordringer eller følelsesmæssige belastninger i en presset hverdag.

Målopfyldelse

Som det er fremgået, så var det ikke alle målsætninger, der kunne indfries i oprettelsen og ideerne med netværksgruppen for plejeforældre. Da der ikke var forbindelse mellem deltagerne i de to grupper, måtte målet med at bringe temaer fra børn-og ungegruppen til debat i plejeforældregruppen udgå. Ligeledes var der ikke grundlag for eller ønsker om at igangsætte flere aktiviteter end gruppemøderne, da der ikke var ressourcer hos plejeforældrene til det.

Målene omkring fortrolighed i gruppen og facilitering af temaer blev til fulde opnået, og der blev givet supervision af konsulenterne på flere gruppemøder. Det blev derudover givet mindre oplæg til deltagerne fra konsulenterne, og der blev gennemført et arrangement, hvor psykolog, Rikke Yde Tordrup gav oplæg om børnebevidning. Dette blev også budt bredere ud til plejeforældre og fagfolk.